

Jaarverslag 2023

Water,
Land & **sterk in**
Dijken **plattelandsnatuur**
Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

Voorwoord

Veranderen houdt je scherp en geeft energie

Met trots kijk ik terug op het jaar 2023 waarin veel is gebeurd. Door een goede samenwerking tussen leden, vrijwilligers en organisatie werken we aan mooie projecten die de plattelandsnatuur versterken en mensen energie geeft.

In januari 2023 is een nieuwe ronde van 6 jaar agrarisch natuurbeheer van start gegaan. Best spannend, omdat ook de eco-regeling startte en veel onduidelijk was. Door de nieuw ingevoerde mozaïektoeslag hebben leden, veldcoördinatoren en vrijwilligers zich met een mooi resultaat ingezet voor het weidevogel-seizoen. Daarin hebben onder andere de vele nieuwe plasdraspompen hun dienst bewezen.

Met het nieuw vormgeven van de begeleiding en ondersteuning van vrijwilligers willen we de verbinding tussen vrijwilligers en leden en maatschappij nog verder verbeteren. Dat geeft nieuwe energie, zowel voor de organisatie als voor de vrijwilligers, om meer activiteiten samen op te pakken.

Want daar zijn we goed in. Dat merk je ook aan het aantal nieuwe projecten dat is opgestart.

Dat inspireert onze vereniging en zeker ook onze leden om samen projecten te ontwikkelen, vorm te geven en uit te voeren. Neem bijvoorbeeld het nieuw opgerichte veenweideloket, waarin veel leden enthousiast met klimaatmaatregelen in hun land aan de slag zijn gegaan. Dit wekt vertrouwen en maakt ons als organisatie een sterke partij in het buitengebied. We worden dan ook door overheden veelvuldig betrokken bij complexe gebiedsopgaven.

Het bestuur is in 2023 begonnen met het opstellen van een nieuw beleidsplan. Om ons heen verandert er de komende jaren veel voor ons en onze leden. Door met elkaar vooruit te kijken en strategische kaders te stellen, laten we zien waar onze kracht zit.

Zo dragen wij als vereniging bij om met positieve veranderingen vanuit het ondernemerschap en verdienmodel van onze leden een gezonde en vitale plattelandsnatuur te ontwikkelen, waar iedereen trots op is.

Veel leesplezier met ons inhoudelijk jaarverslag 2023!

Frank de Wit, voorzitter Water, Land & Dijken

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer in 2023

Afronding ANLb 2016-2022

De ANLb periode 2016-2022 is afgelopen. De accountant heeft een controle uitgevoerd en financieel alles goed gekeurd. Er was een behoorlijk budget over. Tijdens de ledenvergadering is besloten dit budget naar ratio over de leden te verdelen. Alle leden die in 2022 nog meededen aan het ANLb hebben inmiddels een nabetaling ontvangen.

ANLb 2023

2023 startte met droog en redelijk zonnig weer. Dit zorgde ervoor dat de boeren voor de start van het weidevogelseizoen ruige mest konden uitrijden. In maart veranderde het weer, het werd grijs en grijs. Er waren ijskoude nachten en er was natte sneeuw, maar dit weerhield de weidevogels er niet van te starten met broeden. Het eerste kievitsei van Noord-Holland werd op 12 maart gevonden in Heiloo. De rest van maart bleef het nat en ook in april bleef het regenen. Dit natte weer hield aan tot medio mei. Daarna stopte het met regenen, tot het einde van het weidevogelseizoen. Daardoor werd het in juni erg droog, zodat de (greppel) plasdrassen een belangrijke functie kregen.

Oppervlakte ANLb

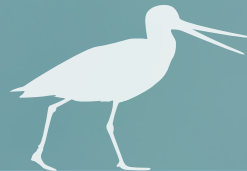
348 leden hebben zich in 2023 ingezet voor het Agrarisch- Natuur en Landschapsbeheer. In totaal is door onze leden 6.202 ha ANLb afgesloten. In het ANLb 2023-2028 is er voor het eerst een leefgebied klimaat, 8 deelnemers zijn hier in 2023 mee gestart.

Weidevogelbeheer	5770,19	ha	93,03%
Akkerbeheer	39,27	ha	0,63%
Botanisch beheer	87,37	ha	1,41%
Waterbeheer	208,84	ha	3,37%
Klimaatbeheer	96,58	ha	1,56%
Totaal	6202,25	ha	

Weidevogelmonitoring

In een westelijk deel van het werkgebied is in 2023 geteld door provincie Noord-Holland. Uit de telling komt een gemiddeld BTS getal voor de grutto van 51,65% en voor de tureluur een BTS van gemiddeld 66,98%.

Daarnaast is dit jaar voor het eerst het WLD-meetnet geteld. Het WLD-meetnet bestaat uit 13 polders die de komende 6 jaar jaarlijks geteld gaan worden. Uit deze telling komt een gemiddeld BTS voor de grutto van 60,26% en voor de tureluur van 84,06%.

Mozaïektoeslag

In het ANLb 2023-2028 wordt voor het eerst gewerkt met een mozaïektoeslag. Leden die 2 of meer beheerpakketten afsluiten en ook meer dan 10% zwaar

beheer hebben, krijgen een bonus. De mozaïektoeslag varieert van 5% tot 20%. In totaal hebben 162 leden een toeslag ontvangen.

De mozaïektoeslag heeft duidelijk als positieve stimulans gewerkt. Dit is vooral te zien aan het aantal greppel plasdrassen dat sterk is gestegen. In 2022 waren er 47 deelnemers met 88 greppel plasdrassen, in 2023 is dit aantal verdubbeld naar 101 deelnemers met 191 greppel plasdrassen.

Mozaïektoeslag	Deelnemers
5%	85
10%	45
15%	21
20%	11

Grutto

ANLb akkernatuur

Ook in 2023 hebben onze akkerbouwers in de Schermer, Beemster en Purmer weer een mooi oppervlak akkernatuur gerealiseerd. Mede dankzij deze akkerpakketten wordt de leefomgeving voor de akkervogels, maar ook voor insecten, verder verbeterd.

In 2023 ging het om de volgende oppervlaktes:

Akkerranden	14 ha
Vogelakkers	61 ha
Bloemenblok	3 ha
Totaal	78 ha

Bloemenblok

Een nieuw pakket in ons werkgebied is het bloemenblok. Vogels vinden er veilige broed-gelegenheid en voedsel voor kuikens (insecten die op de bloemen afkomen). Daarnaast is er volop zaad te vinden in de herfst en winter én bladgroen aan het einde van de winter als de zaden op raken. Bovendien biedt de begroeiing dekking tegen predatoren en slechte weersomstandigheden. Natuurlijk profiteren niet alleen vogels van deze bloemenblokken, ook vlinders, bijen en hommels zijn er blij mee.

Scholeksterplateaus

2023 was het jaar van de scholekster. Daarom is dit jaar meer aandacht aan deze mooie broedvogel besteed. Bij het Betrekken Bij Groen Fonds is een aanvraag gedaan voor het maken van 100 scholeksterplateaus. Boeren en vrijwilligers zijn hard aan het werk gegaan om broedplateaus te maken en te plaatsen, uiteindelijk zijn er 145 gemaakt. 21 plateaus zijn in 2023 bebroed door een scholekster. We gaan ervanuit dat dit aantal in het komende seizoen zal stijgen.

Natuur en Biodiversiteit

Oeverwaluw

Biodiversiteit op gebiedsniveau

Biodiversiteit is een onderwerp dat ons allemaal bezig houdt. De meesten willen zich inzetten om de biodiversiteit in de eigen omgeving, passend binnen de bedrijfsvoering, te verbeteren. Er zijn 2 gebieden geselecteerd om te onderzoeken hoe we dat het beste kunnen doen: het graslandgebied de Assendelfterveenpolder en een gebied met akkerbouw/tuinbouw door Hollands Noorden. Dit is het gebied rondom de Liederik in Wervershoof. In 2023 hebben we samen met de agrariërs de huidige biodiversiteit in deze gebieden in kaart gebracht en zijn de doelsoorten bepaald waarop we ons willen richten. Dat kunnen soorten zijn die op het erf verblijven, gebruik maken van de percelen of langs

de slootkanten leven. De vervolgstap is om samen met de agrariërs een biodiversiteitsplan op te stellen en een deel tot uitvoering te brengen.

Biodiversiteit op de boerenerven

Water, Land & Dijken vergroot alweer enkele jaren de biodiversiteit op boerenerven voor zowel gemeente Alkmaar als stichting Landzijde. In 2023 hebben we ook voor gemeente Purmerend de opdracht gekregen aan de slag te gaan. We hebben op 29 erven een erfscan uitgevoerd en er zijn mooie aantallen bomen, struiken, vaste planten en nestkasten aangeschaft en geplant/geplaatst.

Behoud van kleine zangvogels

In 2023 is het laatste jaar van het zangvogelproject van start gegaan. Het doel van het project was om te bekijken of er beheerpakketten konden worden ontwikkeld die specifiek zijn gericht op zangvogels. De beheerpakketten moesten inpasbaar zijn in de agrarische bedrijfsvoering en ervoor zorgen dat de biotoop voor zangvogels werd behouden. Er zijn van 2021 tot en met 2023 15 verschillende maatregelen uitgetoetst. De zangvogels lijken echter lastig te sturen. Wat vooral nodig lijkt, is maatwerk. Op het moment dat er zangvogels aanwezig zijn, moeten de nesten worden gelokaliseerd en kunnen er afspraken worden gemaakt over het laten staan van stroken. De zangvogels profiteren zelf ook van de bloemenstroken; ze gebruiken die als foerageergebied.

Gele kwikstaart

Beemster in bloei

Waar we in 2022 begonnen met 3 km bloemenrand groeide het oppervlak in 2023 hard. Ook is er bij zowel agrariërs als (voor het eerst) particulieren in het buitengebied ingezaaid. Bij elkaar is via 'Beemster in Bloei' bijna 27.000 m² ingezaaid bij 23 adressen. Een enorme groei aan oppervlak bloemenrand. Daarnaast doen nog 4 akkerbouwers in de Beemster mee aan ANLb akkerpakketten. Afgelopen winter ontving 'Beemster in bloei' uit het coöperatiefonds van Rabobank een cheque van € 750. Deze bijdrage is onder andere ingezet voor het aanleggen van een proefveldje. Op dit veldje bij familie Francis zijn meerdere stroken ingezaaid met diverse bloemenmengsels. In september was hier een veldbijeenkomst voor deelnemers met bloemenranden. Jan Rijnders, IVN afdeling Waterland, vertelde de aanwezigen van alles over insecten en hoe je een geschikte leefomgeving kunt creëren. Daar dragen de bloemenranden zeker hun steentje aan bij.

Bodem

Kennis van de bodem geeft je meer!

Het ontbreekt boeren soms aan kennis en concreet handelingsperspectief over hoe ze op hun eigen bedrijf stappen kunnen zetten naar een meer natuurinclusieve bedrijfsvoering. Dat was voor ons de aanleiding om een nieuw bodemkennistraject op te zetten, praktisch van opzet en gericht op het eigen bedrijf. Water, Land & Dijken is vanaf oktober 2023 in samenwerking met Wij.land dit nieuwe project gestart voor WLD-leden die meer willen leren over de bodemgesteldheid van eigen percelen en hoe die te verbeteren. In dit project is een groep boeren aan de slag gegaan met de bodembioogie en een andere groep verdiept zich in bemesting in relatie tot de bodem.

Studieclub regeneratieve landbouw

Nadat de studiegroep regeneratieve landbouw de bodem was ingedoken, is er in 2023 meer kennis opgedaan van productief kruidenrijk grasland. Eerst met een kennisbijeenkomst met deskundige sprekers van het Louis Bolk Instituut en Medigran. Zij vertelden over de mogelijkheden van productief kruidenrijk

grasland binnen je bedrijfsvoering en welke kruiden geschikt zijn voor de Beemster klei. Dankzij een mooie bijdrage van Rabobank is er ook daadwerkelijk meer kruidenrijk grasland ingezaaid door de studiegroepleden. Zij kregen vanuit deze bijdrage een vergoeding voor het kruidenmengsel.

Tevens is de studiegroep op een hele inspirerende excursie geweest bij het regeneratieve bedrijf Remeker Kaas in Voorthuizen.

De bodemcoaches van het Landbouwportaal Noord-Holland

Water, Land & Dijken verzorgt de coördinatie van 10 bodemcoaches die via het Landbouwportaal Noord-Holland kosteloos langsgaan bij agrariërs.

Door samen een profielkuil te graven, wordt de bodemconditie geanalyseerd en geven de coaches advies over duurzaam bodemgebruik.

Bodemteam Noord-Holland

Over heel Nederland verspreid zijn vanuit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) 10 bodemteams opgericht. Elk bodemteam bestaat uit zo'n 15 bodemadviseurs, die worden ingezet voor bodemadvies op agrarische bedrijven.

Water, Land & Dijken is begeleider van het Bodemteam Noord-Holland. Wij organiseren in 2023 diverse kennisbijeenkomsten voor de adviseurs van dit team, zodat ook zij zich blijven doorontwikkelen op bodemkennis.

Bodemherstel natuurboeren

Vier leden van Water, Land & Dijken hebben met elkaar bijna 500 ha natuurgrond in gebruik. Deze gronden worden beheerd als natuurgrond met als doelstelling weidevogels. Het valt de 4 ondernemers op dat het bodemleven van deze natuurgronden in de loop der jaren afneemt. Ook zien ze een toename van pitrus en andere niet gewenste kruiden op deze gronden. Daarom willen ze de komende jaren met elkaar onderzoeken hoe ze het bodemleven van deze natuurgronden kunnen verbeteren ten gunste van de weidevogels en biodiversiteit. Met de uitslagen van de bodemanalyse zijn er adviesgesprekken gevoerd en bodembehandelplannen uitgewerkt. Ook is een start gemaakt met het nemen van maatregelen om de bodemkwaliteit te verbeteren.

[Klik hier voor het filmpje over Bodemherstel natuurboeren, waarin natuurboer Dick meer over dit project vertelt.](#)

Water

Bloeiende boerensloot

29 boeren van Hollands Noorden en Water, Land & Dijken hebben in 2023 in de zomerperiode hun eigen sloten geïnventariseerd voor het project Bloeiende boerensloot. De boeren konden hun sloten beoordelen op vegetatie en waterleven. Het project is een goede aanleiding om eens bewust naar je sloten te kijken, aldus één van de deelnemers. Er zijn mooie plantensoorten gevonden, maar ook minder mooie waarnemingen gedaan. Zo waren er veel meer niet-inheemse kreeftsoorten aanwezig in de sloten. [Klik hier voor het filmpje over bloeiende boerensloot.](#)

Opstellen meerjarige slootplannen in pilotgebied Uitgeester- en Heemskerkerbroekpolder

In de Uitgeester- en Heemskerkerbroek is een pilot opgestart door Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) om met alle betrokkenen in het gebied de waterkwaliteit te verbeteren (in het kader van de Kaderrichtlijn Water). Als onderdeel van deze pilot is Water, Land & Dijken gevraagd om in dit gebied, samen met de veehouders, slootplannen op te stellen. Het idee achter de slootplannen is om meer vegetatie in sloten te laten staan door gefaseerd te schonen. Fasering in tijd en ruimte is gunstig om diversiteit in vegetatiesamenstelling in de sloten te realiseren. Dat kan een positief effect op de waterkwaliteit hebben. Bij 8 veehouders zijn deze slootplannen opgesteld en zijn de sloten in het najaar van 2023 volgens een slootschoonschema geschoond. Voor het slootschonen volgens het slotenplan is een apart subpakket binnen het ANLb aangemaakt.

Agrarisch waterbeheer

Het werkgebied van Water, Land & Dijken kenmerkt zich als een waterrijk gebied met vele sloten en vaarten. Uitermate geschikt voor de ANLb pakketten binnen het leefgebied water. Toch was het spannend hoeveel ANLb we gingen afsluiten vanwege de vele veranderingen die in 2023 op de agrariërs afkwamen. Denk aan het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn met de invoering van de bufferstroken, het nieuwe GLB met de bijbehorende ecoregeling en het opgeven van de

landschapselementen in de Gecombineerde opgave.

Lang was ook onduidelijk hoe de diverse regelingen zich tot elkaar verhielden en hoe breed de bufferstroken moesten zijn. Uiteindelijk is in ons werkgebied het volgende aan waterpakketten afgesloten:

Botanische weiderand	51	ha
Beheer natuurvriendelijke oever	7.204	meter
Rietbeheer, smalle rietzoom	17.025	meter
Rietbeheer, brede rietzoom	0,62	gemelde ha
Inzet baggerpomp	378.035	meter
Ecologisch slootschonen	197.016	meter

Natuurvriendelijke oevers in het boerenland

De aanleg van 12,5 km natuurvriendelijke oeverbescherming is in 2023 afgerond. In totaal hebben 20 deelnemers via dit project een oever aangelegd.

Om de plantjes te beschermen tegen ganzenvraat hebben enkele deelnemers vraatbescherming langs de oever geplaatst, met een positief resultaat.

Klimaat en bodemdaling

Loket veenweideboeren Noord-Holland

Water, Land & Dijken heeft in mei 2023 het Loket Veenweideboeren Noord-Holland gelanceerd. Vanuit dit Loket is het mogelijk maatregelen te nemen in het veenweidegebied die bodemdaling verminderen.

Dit door het geven van financiering voor het nemen van klimaatmaatregelen op veengrond.

loket
veenweideboeren

Onder deze maatregelen vallen onder andere actieve en passieve waterinfiltratiesystemen, teelt van natte gewassen, het brengen van klei in veen en opzetten van slootwaterpeil. Het Loket voorziet grondeigenaren van informatie over de effecten van klimaatmaatregelen, we stimuleren mensen maatregelen te nemen die het klimaat ten goede komen. Na inrichting geven we de boeren advies en begeleiding bij het beheer van de percelen. Sinds de lancering van het Loket is het hard gegaan met de inrichting ten gunste van het klimaat. In 2023 hebben we bij 15 grondeigenaren op 155 ha maatregelen genomen.

De kracht van het Loket is de korte lijnen tussen deelnemer en WLD. Vanuit het Loket kunnen we snel schakelen, dat maakt de drempel om deel te nemen veel lager. We nemen de boer bij de hand, overleggen met partijen als waterschap en aannemers en we verzorgen vergunningaanvragen, indien van toepassing. Ook organiseren we informatiebijeenkomsten over het nemen van klimaatmaatregelen in het veenweidegebied en gaan we op excursie naar plekken waar al maatregelen zijn genomen, zodat boeren ervaringen kunnen uitwisselen. Het Loket ontzorgt, dat wordt door de boeren als heel prettig ervaren.

Leefgebied klimaat

Onder het huidige ANLb (2023-2028) hebben we het nieuwe leefgebied klimaat. Binnen dit leefgebied is het mogelijk pakketten af te sluiten die een bijdrage leveren aan klimaatdoelen. Deze klimaatdoelen zijn:

- Vastleggen CO₂ = broeikasgassen vastleggen in bodem, gewassen en houtige elementen.
- Reduceren uitstoot broeikasgassen = voorkomen dat broeikasgassen vrijkomen uit de bodem.

Het leefgebied is nog klein (80 ha), maar zal de komende jaren groeien in omvang en maatregelen.

GLB-pilot Puntensysteem eco-regeling

Water, Land & Dijken voert samen met Flevolands Agrarisch Collectief, Collectief Groningen West, BoerenNatuur en LTO Nederland een pilot uit om te experimenteren met een eco-regeling voor de middellange termijn (2025-2027). Uitgangspunten hierbij zijn gebruiksvriendelijk, doelgericht en stimulerend. De resultaten van de pilot leveren bouwstenen voor de optimalisatie van de huidige eco-regeling van het ministerie van LNV en RVO die in 2023 van kracht is en voor de eco-regeling na 2028.

In 2023 is het door de pilot ontwikkelde puntensysteem met 45 eco-activiteiten getest bij ruim 80 grondgebonden bedrijven in Nederland. Bij 8 bedrijven is in de praktijk getoetst of ze inpasbaar zijn in de bedrijfsvoering en hoe de controle van de uitvoering kan plaatsvinden. Begin 2024 wordt de pilot afgerond en worden de resultaten en adviezen aan LNV opgeleverd.

Natuurbeheer

Particulier natuurbeheer, wat doen we

Water, Land & Dijken is gespecialiseerd in vraagstukken rondom het omzetten van landbouwgrond naar natuurgrond en de uitvoering van het beheer van deze percelen. Wij begeleiden grondeigenaren bij het hele traject. Wij vinden het belangrijk dat mensen met dit soort gronden exact weten wat het realiseren van natuur inhoudt. Daarom hebben we een stappenplan opgesteld dat we met geïnteresseerden doornemen. Na afloop is men op de hoogte van alle ins en outs van particulier natuurbeheer en kunnen mensen een weloverwogen besluit nemen om grond wel of niet om te zetten. Gezamenlijk zetten we, indien gewenst, de volgende stap.

Oprichting natuurcollectief Water, Land & Dijken

Door het beheer van (agrarische) natuur collectief aan te pakken, kunnen betere resultaten worden behaald. Om die reden heeft Water, Land & Dijken in 2023 een natuurcollectief opgericht. Iedereen die grond heeft omgezet van landbouw naar natuur kan zich bij ons aansluiten voor het ontvangen van een beheervergoeding.

Wij begeleiden deelnemers bij de uitvoering van het beheer in de praktijk en bepalen samen met de deelnemer wat de soorten nodig hebben die voorkomen op het perceel. We combineren hierbij alle gronden, landbouw en natuur, want een vogel maakt geen onderscheid.

Beleidsontwikkeling en gebiedsgerichte processen

Gebiedsprocessen, rol Water, Land & Dijken 2023

Klimaat, stikstof, natuur, waterkwaliteit; het zijn actuele thema's in het landelijk gebied met grote opgaven voor de agrarische sector. Provincie Noord-Holland is om die reden gestart met een aantal gebiedsprocessen. Water, Land & Dijken levert een bijdrage aan deze processen door deel te nemen aan de werkgroepen die zijn opgericht voor elk individueel gebiedsproces. Wij zijn van mening dat agrarische bedrijven een cruciale rol spelen in het beheer van het gebied. Om de kwaliteiten van het gebied te behouden, is dus perspectief nodig voor agrarisch ondernemers in de vorm van een langjarig verdienmodel. Onze inbreng tijdens de werkgroepoverleggen richt zich hier dan ook op.

Bijna alle processen bevinden zich nog in de voorbereidingsfase. Dit houdt in dat we nog niet echt concreet aan de slag zijn, omdat de daadwerkelijke opgaven voor de gebieden nog niet zijn bepaald.

Vrijwilligers

Opheffen vrijwilligersraad

Sinds de oprichting van Water, Land & Dijken zet de vrijwilligersraad zich in om de belangen van vrijwilligers te behartigen. Het werd echter steeds lastiger om nieuwe mensen te vinden die zich hieraan wilden committeren. Omdat vrijwilligers essentieel zijn voor onze vereniging, is besloten de activiteiten van de vrijwilligersraad onder te brengen in een project. Op die manier zitten de vrijwilligers verankerd in de organisatie. In plaats van een vaste groep mensen die vanuit een vrijwilligersraad activiteiten organiseert, doen we dat vanaf 2024 in werkgroepjes, waarbij mensen meewerken aan één activiteit. In 2024 moet blijken of de nieuwe opzet werkt.

Zomerexcursie vrijwilligers

De zomerexcursie voor vrijwilligers is één van de hoogtepunten van het jaar. Deze excursie staat doorgaans niet in het teken van de gebruikelijke thema's van Water, Land & Dijken, maar is juist gewijd aan het verkennen van andere

beschermde diersoorten. In 2023 reisden we met de bus af naar Den Oever om op de boot De Dageraad zeehonden en vogels te spotten. De regen, die de natuur hard nodig had, kwam aanvankelijk met bakken uit de lucht vallen, maar daar lieten de vrijwilligers zich niet gek door maken. Toen we aankwamen, was het droog. Na een heerlijke wandeling gingen we de boot op en werden vele zeehonden en vogels gespot. Kortom, een zeer geslaagde excursie.

Basiscursus weidevogels

Nieuwe leden werden tijdens de basiscursus weidevogels meegenomen in de wereld van de vier grote weidevogels. Hierbij kwamen herkenning van soort, gedrag en geluid aan de orde. Ook werd ingegaan op wat de afzonderlijke soorten zo bijzonder maakt en

wat zij nodig hebben aan beheer. Verder werden de beheervoorwaarden van de verschillende pakketten voor weidevogelbescherming behandeld. Deelnemers gingen aan de slag met het uitzetten van de 50m2 gras die boeren moeten laten staan als ze een nest hebben gevonden. Ook was er een puzzel-opdracht, waarbij mensen ei, kuiken, juveniel en volwassen vogel van elke soort bij elkaar zochten. Een leuke en leerzame avond.

Start- en slotavond

De start- en slotavond vonden traditiegetrouw plaats in De Rijper Eilanden. Mooie avonden waarop agrarische leden, vrijwilligers, genodigden en medewerkers van Water, Land & Dijken elkaar ontmoeten en bijpraten. Tijdens de startavond was er een lezing over de kiekendief en werden vrijwilligers die 25 of 40 jaar actief zijn in het zonnetje gezet. Aansluitend was er een informatiemarkt en plek om stokken en boekjes op te halen, zodat iedereen fris aan het nieuwe seizoen kon beginnen. Op de slotavond werden de resultaten van alle inspanningen voor weidevogelbescherming gepresenteerd. Een lezing over kievitkuikens gaf inzicht in overleving; dit vanuit de resultaten van een onderzoek met gezenderde kieviten.

Monitoring kruidenrijke percelen en randen door vrijwilligers

Vrijwilligers monitoren jaarlijks een selectie van kruidenrijke percelen en randen. In 2023 zijn in totaal 14 botanische weideranden en 23 kruidenrijke percelen geïnventariseerd. Water, Land & Dijken is erg blij met de inzet en kennis en het enthousiasme van deze vrijwilligers. Door jaarlijks te monitoren, krijgen wij een beeld van de voorkomende indicatorsoorten in ons werkgebied en kunnen we zien wat wel en niet goed gaat.

Projectenparade

In 2023 hebben we ook aan deze projecten gewerkt:

Nachtvlindermonitoring

Boeren insecten monitoring agrarisch gebied, oftewel BIMAG, is een landelijk project waarbij agrariërs de nachtvlinders op hun bedrijf monitoren en een deel ook de dagvlinders op zijn bedrijf telt. In totaal deden in 2023 125 boeren mee aan dit project, waarvan 11 deelnemers uit Noord-Holland.

Van deze 11 leden brachten 6 deelnemers naast de nachtvlinders ook de dagvlinders in kaart, op één bedrijf werden alleen de dagvlinders geteld.

In Nederland zijn ongeveer 2.400 nachtvlinders. Dit project richt zich op macronachtvlinders, zo'n 850 soorten. In totaal werden 406 soorten in het agrarisch gebied gevangen, waaronder zeldzame soorten als de Spaanse vlag en de esdoorn tandvlinder. In de Beemster werd de enige kompassla-uil gevonden. Deze prachtige vlinder, die vliegt van mei tot half augustus, komt niet zo goed op licht af, maar werd toch in een led-emmer aangetroffen. De waardplant van deze soort is sla, met een sterke voorkeur voor kompassla.

Kompassla-uil

St. Jansvlinder

Zuringuil

Boerenlandpaden

Met leden die een boerenlandpadovereenkomst hebben is de afspraak gemaakt dat Water, Land & Dijken zorgt dat de inrichting, zoals overstapjes, bebording en pontjes, goed wordt onderhouden. Deze routes zijn opgenomen in het Wandelnetwerk Noord-Holland.

Met de klas naar de boerderij

Water, Land & Dijken is organisator van Boerderijeducatie Amsterdam en Boerderijeducatie Laag Holland. We vinden het belangrijk dat kinderen een reëel beeld krijgen van de oorsprong van voedsel, landbouw, natuur en hun omgeving. In 2023 zijn via onze educatieprojecten circa 4.000 basisschoolkinderen naar een educatieboerderij geweest.

Ga eens voor een vrije uitloopklas!

Boek een boerderijles en ontdek de ruimte.

Meer weten?

Meer informatie over deze en andere WLD-projecten: zie onze website

Water,
Land & Dijken **Sterk in
plattelandsnatuur**

6

veldcoördinatoren

440

vrijwilligers

8

bestuursleden

12

jongerenraadleden

13

medewerkers op kantoor

489

agrarische leden

60

vrienden van
Water, Land & Dijken

puffertje

Onze Missie

De Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken is een collectief van circa 500 boeren, 450 vrijwilligers en een groep betrokken burgers. Wij zetten ons in voor weidevogels, natuur, aantrekkelijk landschap, schoon water en een gezonde bodem. Zo realiseren we samen waardevolle plattelandsnatuur in samenhang met agrarisch ondernemerschap. Dat betekent dat er voor de agrarisch ondernemer een goed verdienmodel en toekomstperspectief is. Het beleidsplan 2020-2025 vormt de leidraad voor ons werk en daarmee onze missie.

Colofon

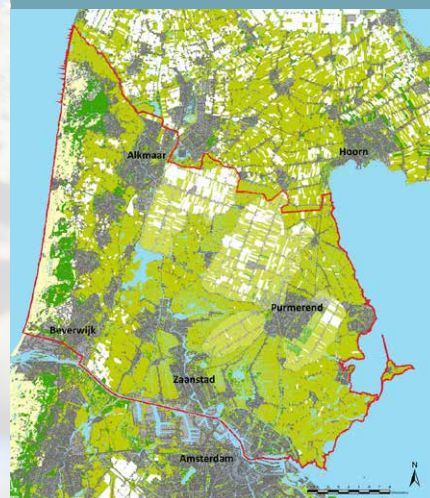
Inhoudelijk jaarverslag van collectief Water, Land & Dijken (WLD)

Redactie: Annemarie Koelemeijer en Susette Luger

Eindredactie: Annemarie Gerbrandy, Klare Taal

Vormgeving: JoStudio Grafisch ontwerp

Foto's: Loeks Fotografie, teamleden van WLD, vrijwilligers van WLD.

Water, Land & Dijken
Slenkstraat 70
1441 MS Purmerend

T: 0299-437463

E: info@waterlandendijken.nl

www.waterlandendijken.nl

Copyright © 2024 Water, Land & Dijken
*Niets uit deze uitgave mag op welke wijze
dan ook verveelvoudigd worden zonder de
voorafgaande schriftelijke toestemming van de
uitgever en andere auteursrechthebbenden.*